

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek. Velja za celo leto 30 lir, za pol leta 15 lir, za tri mesece 7 lir 50 stot., za en mesec 2 lir 80 stot. Naročila se sprejemajo vsak dan, a naročila naj se tako, da poteče rok naročbe ob koncu meseca. — Poslovna številka 20 st. — Uredništvo in tisk: Trst, via delle Zudecche 3. — Telefon 19-50 in 588. — Dopisnice se pošljejo na uredništvo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone 67 mm. Finančni oglasi po 1 liru; osumrtice, zahvale, poslanice, vabila po 80 stot.; trgovski in obrtniški oglasi po 60 stot. — Plača se naprej. — Oglase sprejema Inzeratni oddelček „Dela“.

DELO

Na svetu je še mnogo stvari, katere se mora uničiti z ognjem in železom.

LENIN

V TRSTU, v ponedeljek 25. oktobra 1920.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE V JULIJSKI BENEČIJI

Leto I. - Štev. 63.

MANIFEST NA DELAVCE

Za skorajšnje zmago komunizma

Delavci!

V trenutku, v katerem organizira buržuazija svoje zadnje poskuse tlačanja in reakcije proti zavednim proletarskim masam, vam damo povelje, da držite, zavajevane postojanke in da nepremagani na daljnjete borbo do popolnega uničenja izkoriščevanja človeka po človeku. Buržuazija celega sveta stoji pred vprašanjem organiziranja revolucije. Po vsem svetu se buržuazija neustajno trudi, da zaustavi, da potlači revolucionarno gibanje proletarijata. Svetovna vojna je dovela zmagovite in premagane države v položaj, iz katerega ni izhoda, ako ne ustvarimo nov družbeni red. Bije se boj med imperijalizmom in revolucijo. Z ene strani Versailles, z druge strani Moskva in Sovjetska Rusija, okoli katere se zbira nad milijardo in milijard delavcev, tlačanih od buržuazije, ki je bogata s krvjo milijonov mrtvih in polabljenec v svetovni vojni.

Svetovni imperijalizem vodi brezuspšno svojo ofenzivo proti Sovjetski Rusiji, kjer izvršujejo prvič v zgodovini kmetje in delavci državno oblast. Kraljica financ, antantna buržuazija, se peni jeze, da se ni posrečilo beli gardi, banditom, katere oborožuje, un čiti to vrsto ruskega socializma, na katerega obrača nad milijardo in pol milijard s simpatijo svoje oči, da ga skoraj uresniči.

Mnogi bogataši, ki so poropali med svetovno vojno kupo zlata, so odposlali svoj s krvjo škropljeni denar v varost, v tujino, in tako so izpodkopali tla našemu malenkostnemu kreditu v državah, napram katerim se nahajamo v vazalskem razmerju.

Razumtega se znižuje danzadnevom količina premoaga, se znižuje količina kruha, medtem ko se namerava zvišati krušne cene, katere bi najbolj občutno obtežile žalostne žilenske pogoje ubogega razreda.

Usodepolna bilanca, obtežena z velikanskimi dolgi, pomnožuje pomanjkanje kredita v vinostemstvu.

Evo gospodarski položaj, v katerega je pahnila buržuazija našo deželo. Nobena buržuazajska vlada, in naj bi imela še tako železno pest, nas ne more ozdraviti od tega gospodarskega poloma. Noben zdravnik ne more vliči življenja telesu, ki je neizogibno obsojeno na smrt, na razpadanje. Iz tega položaja petle le ena pot, le en izhod in ta je proletarska revolucija po vsem svetu.

Toda buržuazija računa, in misli drugače. Buržuazija hoče vključiti proletarijat v prejšnjo sužnjost. Rešiti se hoče s potlačanjem in izstradanjem proletarijata. Po vstrajni borbi kovinarjev se je začela ponižana in v svoji črni duši je sklenila, da se čimprej masčuje.

Pred zasedanjem in vseh tovarn strani delavci ni bila vlada v stanu, da posreduje v korist gospodarjev, ki so bili prisiljeni, da popustijo.

Maloščanska Giolittijeva vlada je upala, da se bo razredna borba s pridobljeno kontrolo strani delavcev poglobila. Toda nasprotje med izkoriščevalci in izkoriščanimi ne dopušča nikakega premirja in nikake popustljivosti.

In umestno je, da povdarimo da se industrijska buržuazija po zmagi kovinskih delavcev pripravlja na boj, da opleni delavcem pridobljene pravice. Načrt malo-meščana, min'strskega predsednika Giolittija, da reši buržuazijo in uspeva mase z reformami, katere se ne dotaknejo kapitalističnih dobičkov, se je slavno izjavil, in vsaka vlada, ki se hoče obdržati na krmilu se mora kazati močno in slediti mora buržuaziji po poti barbarske reakcije.

Buržuazija sovraži proletarske ustanove, buržuazija sovraži one ljudi, ki delajo za socializem; uničiti bi hotela te ustanove, postreljati bi hotela te ljudi. V to svrhu organizira, podpira polagoma teroristične bande, belo gardo, jih pošilja proti nam, proti ustanovam proletarske borbe in vlada, prisiljena od pritiska teh reakcionarnih prestraž, katere je dosedaj le trpela, podpira dane formiranje protiproletarskega vsakovrstnega banditstva; vsi ti hudodelci in ubijalci, ki so slepo orodje buržuazijske soavstva proti delavcem v delavnicah in na polju, ostajajo nekažnovani, za svoje lumparije. K tem je prilepiti tudi divjaško reakcijo, ki jo vzdržujejo kvesture.

Kmetje! Delavci!

Do danes je zavojeval socializem nad tisoč občin. To dejstvo, kakor druge ljudske manifestacije, ki so se v zadnjem času vršile, so novi dokazi simpatije, ki jo goji masa napram socializmu, in sli ah buržuazije, katere vidi, da ni več v stanu obvladovati delavskega razreda, raste danzadnevom.

Manifestacije z dne 14. oktobra za politične žrtve so nanovo pokazale moč, s

katere razpolaga proletarijat. Buržuazija, ki se trese pred revolucionarnimi valovi proletarskih mas, je strgala z obraza domakračno krinko in izziva. Na smrt obsojena od zgodovine, se ne straši nikakih zločinov in se poslužuje vseh sredstev, da se reši.

To je v razvoju razredne borbe naravno. Toda sedaj, ko je proletarijat zaveden in poudčen o svojih ciljih, ni ne pustimo: Buržuazija celega sveta ne najde nobene poti, da uteče. Naloga proletarijata je, da ojači svojo borbo in pripremo, da uporabi svoje organizirane moči in obrambe premišljeno in potrpežljivo, toda vedno pravočasno.

Nikakor se ustavi, marveč čuvati in se vedno bolj pripravljati brez ponehanja in omahovanja. To geslo mora prevzeti proletarijat v tej odločilni uri razredne borbe. Sovražnik razpolaga s vsemi oboroženimi enotami države. Proletarci kasarn in dela n c polja in morja, naj sami skušajo rešiti vprašanje lastne obrambe in lastnega oboroženja.

Vojaske zarote, poskusvsa koršne vojaške diktature, persekucije naših ljudi bodo dobile proletarijat združen, kompakten in pripravljen za borbo, da reši svoje organizme, da zavzame končno zmago.

Naj ve buržuazija, k se zateka k terorizmu, da vsako nasilje od strani izkoriščevalcev izliva kot plačilo nasilje od strani izkorščanih. Vsa napad na naše organizme in na naše ljudi bo prisilil do enaknega dejanja proti njim ljudem in njihovim organizmom. Oni, ki plačujejo morice, oni, ki plenjijo industrijo in banko, bodo odgovarjali proletarijatu za vsak atnat, ki je naperjen in izvršen na proletarskih masah.

Delavci! Kmetje!

Še nikoli niso bili delavci v tovarni, na polju in morju tako potrebni discipline in samostojnega dela kakor v tem trenutku. Mi moramo obvladati, toda istočasno moramo zbirati vse proletarske moči, da jih dovedemo do zmage. Vaša naloga je, da se borite do zmage komunizma. Vaša naloga je, da se borite za zmago komunizma. Vaša usoda je le od vas odvisna. Ako bodete čuvali, se bodete tudi ojačili in zmaga je gotova.

Podpisani: Italijanska Socialistična Stranka, Italijanske Anarhistične Zveze, Proletarska Zveza Pohablencev in Bivših Vojnih Vojnikov, Mi dunska Socialistična Zveza, Splošna Delavska Zveza, Italijanska Sindikalna Zveza, Železničarski Sindikat, Zveza Pomorskih Delavcev, Zveza Pristaniških Delavcev.

Aretacija članov Italijanske Sindikalne Zveze

BOLOGNA, 23. Italijanska Sindikalna Zveza je napovedala za večer sestanek zastopnikov, da določijo uspešna sredstva proti divji reakciji, ki je dvignila glavo v zadnjih dneh po Italiji. Pozivu so se odzvali skoraj vsi zastopniki iz različnih pokrajin in se zbrali v tukajšnji Stari Delavski Zbornici k sestanku. — Toda reakcija, katere zasleduje vsako našo kretanje, ni dopustila, da se konča zborovanje in je na najbolj brutalen način izvršila aretacijo vseh 24 pristopnih zborovavcev, ki so bili v kmetijskih odvedenih v zapore S. Giovanni a Monte. — Bolognski kvestor se je izrazil z ozirom na izvršeno aretacijo tako-le: Malatesta in njegovi tovariši so razširjali po Milanu anarhistično propagando, ki je obrodila zadnje življene nemire; slednji so razburili celo bolognsko provinco. V Stari Delavski Zbornici aretirani sindikalisti so naravnost pospeševali tega nevarnega gibanja.

Militaristi pripravljajo državni puč

FIRENZE, 22. (S. C.) Večera in predvečeršnjem se je vršilo tukaj zborovanje vodstva Italijanske Socialistične Stranke. Razpravljalo se je o vprašanju notranje politike z ozirom na vsiljene reakcionarne ukrepe, ki so dosegli vršek v preganjanju in aretiranju voditeljev delavskega in političnega gibanja. Poslanec Morgari je nastopil za takojšnje sklicanje parlamentarne skupne seje novega parlamenta, ki bi razrešila celotno bolognsko provinco. V Stari Delavski Zbornici aretirani sindikalisti so naravnost pospeševali tega nevarnega gibanja.

Rusko-poljska vojna

Nadaljevanje rusko-poljskih bojev.

DUNAJ, 22. (L. W.) Radijskoizjavka iz Moskve prinaša sledeče: Čeravno je pred nekaj dnevi preteklo 144 ur, ki so bile določene od rusko-poljskih pogajanj, da obustavitev sovražnosti, nadaljevanje Poljski se vedno svoje izdajalske napade. Bolševiški vojaški poročilo

z dne 21. pravi: Ob Berezni in v pokrajini Minska in Sluzka smo dovršili razporejanje naših čet mirovnim pogodbam odgovarjajoče. Severnovzhodno Sluzka nas je napadel 19. t. m. sovražnik in nas prisilil, da smo zasedli postojanke, ki težijo proti vzhodu. Na južni fronti je napadel sovražnik s štirimi oklopnimi avtomobili naše postojanke pri Sinelnikovu. Potisnili smo ga proti jugu in mu prizadeli težke izgube.

Rusija je ratificirala rški mir.

DUNAJ, 24. (L. W.) Iz Moskve sporočajo: Ruska vlada je informirala poljsko vlado, da je bil v Rigi sklenjen predhodni mir dne 21. oktobra ratificiran v Moskvi.

Zavzeli smo Čito, zadnje mesto, ki je bilo v rokah sibirskih kontrarevolucionarjev. General Semenov je zbežal v aeroplano.

Na fronti Kerson-Aleksandrovsk-Marijupol potzvedovalni boji.

Jugoslovenske čete spruznile Koroško

CELOVEC, 24. (S.) Jugoslovenske čete so na prizadevanje, razvito strani plebiščne komisije in italijanskega delegata Borghesia izpraznile zono A. Upravo te zone, bo mogla sprejeti sedaj v roke medzavazniška komisija, katero bo pozneje izročila avstrijskim oblastem.

Solidarnost vseh delavcev

LONDON, 18. Štrajk rudarjev se nadaljuje kompaktno. Nad milijon delavcev se združuje dela in produkcija premoaga je ustavljena. Ni še opaziti posledic te stavke, toda v Irskem se jo bo občutilo po celi Evropi. Ostali angleški proletarijat je solidaren z rudarji; posebno železničarji so odločno izjavili, da bodo napeli vse moči za zmago rudarjev.

Politični vestnik

Zahteve bivših bojevalnikov Sardinije. Novi italijanski tednik, glasilo rdečih bojevalnikov „L'Arcido Russo“, ki izhaja v S. Marinu, piše o bivših sardinskih bojevalnikih sledeče: Časopisne vesti nam javljajo o veličastni manifestaciji, prirejeni v mestecu Sassari od sardinske pokrajinske zveze bivših bojevalnikov, ki zahtevajo avtonomijo Sardinije, razpustitev brigade Sassari in odstranitev vojaške obveznosti. — Ta novica nas je tako razveselila, kajti ona je resnično znamenje, da so izkorščani, v vojni izkorščani Sardinci spoznali izdajstvo in da se pripravljajo na upor. — Vendar moramo priznati, da Sardinci niso ubrali pravih poti: Od ostale Italije ne smejo zahtevati avtonomije, temveč se morajo upreti proti vsem gospodarjem, vsem izkoriščevalcem celotnega Italije. — Ako se hočejo bivši sardinski bojevalniki v resnici masčevati nad izdajstvom svojih voditeljev, započeti morajo boj na podlagi razredne borbe v prosep socialne revolucije, ki mora kaznovati vse izdajstvo in vse izkoriščevalce italijanskega ljudstva. Kakor Sardinia in ostale nesrečne italijanske pokrajine, tako ima tudi Sardinia mnogo vojnih bogatašev in oduhov. — Naš upor mora biti naperjen proti skupnemu sovražniku: kapitalizmu. Bivši sardinski bojevalniki se morajo v to svrhu združiti z vsemi delavci celega sveta!

Komunisti izključeni iz češke socialnodemokratske stranke. Zastopniki češke socialnodemokratske stranke so se posvetovali 30. septembra o zadnjih dogodkih v stranki. Sklenili so, da ne priznavajo konference komunistov z dne 25. do 28. septembra kot strankinega zborovanja. Oni zastopniki, ki so bili izvoljeni delegatom in so se kot taki udeležili iz informacijskih ozirov komunistične konference, ostanejo v socialnodemokratski stranki le pod pogojem, ako se podpisali do 15. t. m. izjavo, da priznavajo kot postavno strankino zborovanje samo novembarski kongres. Namesto onih, ki ne ugodijo tej zahtevi, se izvolijo nove delegate. V tem oziru se bo upoštevalo le one strankine pristabe, ki so zvesti češki socialnodemokratski stranki in ki zavzamejo pogoj Trete Internacionale in komunistični program. Skupine obeh zborov se bodo v najkrajšem času sestale, da izključijo iz svoje seje pristabe Komunistične Internacionale. Nadalje se je odobril enoglasno predlog, na podlagi katerega se izključijo iz socialnodemokratske stranke sledeče osebe: Dr. Šmeral, urednik „Mun, dr. Hamerja, poslanca Salato in urednika Otrachta. — Poslopjanje vodstva češkoslovske socialnodemokratske stranke je naravnost nasilno in intrigančno. To vodstvo izključuje najodličnejše voditelje iz stranke in istočasno skuša pritegniti nase one cincajoče elemente, ki so se udeležili praškega komunističnega kongresa, ako se odpovejo programu Trete Internacionale.

Bolgarski komunisti proti parlamentarizmu. Bolgarski komunisti izdajajo tednik, v katerem so napisali v uvodnem članku sledeče besede: „Kot organ levih komunistov v komunistični stranki Bolgarije, si postavljamo tehnik „Iskra“ nalogo, da pobiva oportunistične in reformistične težnje stranke, katero so posledica uporabljenja parlamentarizma, in da odbi stranko iz njenega dosedanjega stanja neplodnega čakanja, neodločnosti in brezdolja k odločnim revolucionarnim akcijam mas.“ — Pozdravljamo ta rajvoj, ki teži za tem, da razkinkuje komunistični stranki brezobzirno vsakovrni oportunistem in postavijo v središče hotenja misel samozavednega razvijanja proletarijata.

ŠIRITE „DELO“

Koroška in koroški plebiscit

Objavljamo ta informativen članek o prečem vprašanju Koroške, ker želimo, da so si naši čitatelji popolnoma na jasnem o završenem koroškem plebiscitu. Članek je pisan z bližje perspektive in objektivneje, kakor je običajno pisanje tukajšnjih časopisov o koroškem plebiscitu. Ured.

Koroško vprašanje, ki je povzročilo jugoslovanski in avstrijski buržuazijski vladni od pogina bivše Avstrije do 10. oktobra t. l. toliko skrbi in neprijetnosti, se je zaenkrat končalo z uspehom celovške gospode, katere bo morala enantne oficirke, ki so se na dan plebiscita naravnost potili pri trudopolnem delu, bogato nagraditi.

Jugoslovanska buržuazija, ki je izdala milijone in milijone ljudske denarje za koroške vojaške pustolovščine preliva krokodilove solze in žaluje pri potnih koritih nad izgubljenjo igre.

Vojaške pustolovščine.

Po razpadu ces. in kr. Avstrije je začela ljubljanska vlada s pošiljanjem vojaških transportov na Koroško, da zasedejo slovenske kraje južno Drave.

Slovenski ljubljanski nacionalisti se niso zadovoljili s tem ozemljem. Hoteli so imeti Celovec, Gosposvetko potle, Beljak in Žiljsko dolino. Po časopisih in zborovanjih so rotili vladu, naj zasede z vojaškimi enotami ozemlje severno Drave tako daleč, da bo vsaj slavno Gosposvetko polje priključeno novorojeni Jugoslaviji.

Tem željam je bilo začasno ugodeno, kajti z ofenzivo, započeto 28. maja 1919, je okupirala jugoslovanska vojska ozemlje severno Drave od St. Andreja, Dieks in Mostica do Gosposvetke polja, vključno Celovec.

Na pritisk antante je morala jugoslovanska vlada po nekaj tednih izprazniti Gosposvetko polje, Celovec in ozemlje zapadno Krke in Jugoslaviji je ostala svetovnoznana cona „A“.

Ni treba posebej omeniti, koliko slovenskih žrtv so stali dunajski in belgijski vlade razni koroški umiki in razne ofenzive, izvršene od decembra 1918 do junja 1919. Koliko milijonov sta potrosili Jugoslavija in Avstrija za te vojaške pustolovščine, to znanjo povedati le oni gospodje, ki samovoljno razpolagajo z ljudskim življenjem in imenjem.

Narodnostne razmere v con „A“.

Cona „A“ se razteza od Labuda preko Rude, severno Grebina proti Krčankam; tu zavije demarkacijska črta proti zapadu preko Dieks pod Svinjo planino do Rajnekerja. Reka Krka, ki teče mimo Rajnekerja proti jugu do Podkrmosa, tvori mejo med cono „A“ in cono „B“. od Podkrmosa teče demarkacijska črta v zapadni smeri vzdolž Črne proti Zrelcu, preko sredine Vabkega jezera do Vrbe, kjer zavije proti Baškemu jezeru in nato proti jugu na Kopo.

75—80 odstotkov prebivalstva cone „A“ je slovenskega polceljenja. Da je to ljudstvo tako nazadnjaško, temu je kriva bivša Avstrija s svojo celovško gospodo. Ideja „Drang nach Süden je zadobila tukaj že pred leti meso in kri. Mesto kot in drugih kmetijskih ustanov v jeziku naroda, ki naj bi mu nudile zadolne izobrazbe, je podeljevala celovška uprava raznim županom in bogatim trgovcem številne koncesije za gostilne in šnopsarije. Celovščim mogočtem je bilo to raznarodovalno delo jako dobrodošlo, kajti ono jim je omogočilo čim večje izkoriščevanje nezavednega, zaostalega slovenskega kmetiča in najemnika, kajzarja in delavca.

Mladina je morala zahajati v šole, kjer se je podučevalo v jeziku, ki ji je bil tuj. Izključeno, nemogoče je bilo, da bi se na ta način izobrazevala, razvijala. Začutila je, da je seme ponižanega, hlapčevskega naroda, ki nima nikakih pravic. Mladina, katere je bila v šoli in na ulici zoperstavljena radi svoje govorice, se je začela stramovati svojega polceljenja in svojega jezika. Odušila se je polgodoma svojim staršem, dedu in babici, ali je postala brezbrižna. Ta proces se je vršil sto in stotletja in razumljivo so nam radi tega razmere, ki vladajo med slovenskim življenjem na Koroškem.

Številno nemškega prebivalstva v con „A“ znaša 20—25 odstotkov. Zanimivo je dejstvo, da se važna gospodarska križišča obkrožena le od Nemcev. Lep primer nam nudijo v tem oziru Dravograd, Velikovec, Pliberk, Borovlje.

Gospodarske razmere.

Prebivalstvo cone „A“ se peča z živinorejo in poljedelstvom. Kakor onstran Krke, tako imajo tudi tukaj najlepša in najobsežnejša posestva razni baroni Helldorfi, Rosenbergi, Guttmannshali in enaki nemški plemiči, ki so si stekli največje zasluge za germanizacijo koroških Slovencev. Pokrajina je jako bogata na gozdovih in vodnih silah. Južno Drave nahajamo važne rudnike, n. pr. v Železni Kapli, Guštajnu-Prevaljah.

Da gravitirajo to ozemlje proti Celovcu, oziroma, da ni mogoče slednjemu živeti brez prvega, ni treba posebej povdarjati. Celovec je in ostane središče celokupne, v prvi vrsti pa južne Koroške. V Celovcu prodaja koroški kmet svoje prideleke, tam si kupuje potrebno obleko in druge stvari.

Iz Velikoveca ali Bonoveci, ki bi se dala po velikosti primerjati Vipavi ali Sežani, ni mogoče kar čez noč ustvariti ugodnega središča, nadomestila za Celovec, kakor je mislila ljubljanska vlada.

Karavanke tvorijo med Jugoslavijo in Koroško oziroma Avstrijo naravno gospodarsko mejo. Vsled Karavanke je bila pretrgana vsaka kulturna in gospodarska vez med koroškimi in ostalimi slovenskim življenjem.

Jugoslovanska uprava.

Jugoslovanska uprava je začela v con „A“ s svojim delovanjem po junjski ofenzivi 1919. Njeno prvo delo je bilo ustanavljanje narodnih svetov po vaseh in trgih. Predstojniki teh ustanov so bili fanatični kaplančki, različni trgovci z blagom na drobno in debelo, lepi financarji in strumni oročniki. Mislimi, da so navedeni funkcionarji zadostna garancija za uspešno delovanje narodnih svetov na polju narodnega osvobodjenja koroških Slovencev.

Ker je smatrala antanta cono „A“ za sporno ozemlje, je določila v juliju 1919 ljudsko glasovanje, ki naj odloči pripadnost iste v prid Avstriji ali Jugoslaviji.

Jugoslovanska vlada je v svrhu nemotene propagande med ljudstvom ukrenila najstrožjo zaporo demarkacijske črte potom vojaštva. Medtem ko je ljubljanska inteligenca kmalu in veržila v ozračju v imenu narodne svobode, je opravljalo v najhujšem mrazu razirgano in bosu vojaštvo stražno službo na koroški demarkacijski črti. Prostovoljci bivšega tržaškega boznan znajo povedati o tem najlepšo zgodbo. Na žiti bogata Jugoslavija ni imela za božične praznike toliko kruha in tobaka, da bi ga poslala kot pristojbino svojemu vojaštvu na Koroško, ki je moralo stradati.

Nč boljše, celo slabše je bila civilna uprava. Največji čimoziti nemurji izza vojnega časa so postali kar čez noč največji Jugoslovanci, najbolj fanatični nacionalisti. Izplačalo se je! Kajti uradniška mesta pri okrajnih glavarstvih zasedene Koroške so precej nesla.

In tako je vodilo koroško upravo najslabše uradništvo, ki si ga moremo predstavljati. Protekcijska kompeja sta bili na dnevnem redu.

Proti demarkacijske črte v Celovcu ali obrambo je bilo jako oteženo. Doveljenja v to svrhu je dajala vojaška oblast posameznikom le na priporočilo narodnih svetov.

Kako dolgo je moral koroški kmetič beračiti, predno se mu izstavili gospodje v Velikovu potovalno legitimacijo v svrhu prekorčenja demarkacijske črte v Celovec. Od Ponoča do Pihata je moral hoditi, predno so mu dali izkaznico, da sme poljati par jaje ali kokoši v Celovec, in kam naj bi prodajal svoje izdelke? Kokoši bi prigospodari, ako bi jih moral izvažati v Ljubljano, Celje ali Maribor? Kokoši bi prehranili, ako bi jih moral oddajati pod ceno zagrobnik in ljubljanskim veržnikom in spekulantom, ki so prihajali na Koroško za časa okupacije?

In ako je občutil koroški kmet in delavec zaporo meje proti Celovcu, nič ne de; saj je bilo tembečije baronom, kmetim trgovcem in enakim veličnim gospodom. Ti so dobili potrebne potovalne legitimacije in izvoznice za Celovec, kadar se jim je zahotelo. Ti so smeli celo veržiti na debelo s poljedelskimi prideletki, ne da bi se jih kozncavalo. — Vitez Guttmannshali, katerega se je zalovilo pri iztuhotapljenju živil v Avstrijo, je celo grozil, da se priboji na ljubljansko vladno, ako se ga kaznuje radi tihotapljenja. Koroški soz naši radi tega prav dobro ceni demokratičnost, nepristranost in pravičnost jugoslovanske uprave.

Plebiscit v con „A“.

Da si zagotovita pri plebiscitu večino, sta se posluževala Jugoslavija in Avstrija vseh dopustnih in nedopustnih sredstev.

Jugoslovanska uprava je prirejala na tisoč zborovanj in veselic, kjer se je dolmajuč ubogemu Korošku zgodovino Koroške, bogastvo jugoslovanskega kraljevstva, red in disciplino Jugoslavije. Objubljala mu je njive, travnike in gozdove, katere se bo razdelila na podlagi agrarne reforme med uboge kmetje; objubljala mu je nobesa na tej zemlji.

Celovška vlada je organizirala že v drugi polovici leta 1919 najbolj moderno propagandno službo. Nemškoavstrijski socialpartijotje so jo pri tem delu zvesto podpirali. Z geslom „Nedeljva Koroška“ in „Koroška republika“ ali Rennerjeva Avstrija je stopila v propagandni boj. V to svrhu je mobilizirala vse nacionalno-fanatične profesorje, žurnaliste, advokate in lačne oficirje. Razfirani agitatorji so pomoti utuhotapljali v cono „A“ na tisoče letakov v slovenskem jeziku, v katerih so bile orisane grozote Jugoslavije, kjer vlada oficir in žandarm. V teh letakih je objubljala celovška vlada koroškim Slovcem najprvo samostojno „Koroško republiko“, a kasneje pravično in svobodno Avstrijo.

Dne 10. t. m. se je vršil plebiscit in jo izpadel na korist Avstrije. S tem se ima priključiti sporna cona „A“ Avstrijski republiki.

Plebiscit, ki ga določi in vodi buržuazija v buržuazijskih državah, je za buržuazijo podoben. V imenu plebiscita dela buržuazija na škodo delavca in revnega kmeta: mestne kupčije. Ljudska volja ne pride potom buržuazijskega plebiscita nikdar do veljave, kajti ob takih prilikah igrajo odločilno vlogo plačani nacionalni agitatorji, posamezni fabrikanti in veleposelniki, izbrane ekipaže in lepe metrese, katere dobivajo odločilni antantni oficirji na razpolago.

Mi in koroško vprašanje.

Neštetoletar smo povdarjali, da ne priznavamo nikakih državnih mej, katere so postavili kapitalisti in imperijalisti v svrhu izpasa-

repa bednega proletariata; ravno tako ne priznava buržujskih privilegij, ki jih imajo gospodje v Parizu in v raznih razkošnih letovisih. Narodna vprašanja zamore rešiti je komunizem.

Na podlagi internacionalne razredne borbe ne borimo se nacionalno in socialno osvoboditve internacionalnega tlačnega proletariata. Jugoslavija ne rabi slovenskega dela Koroske, a republika Avstrija, zlasti Koroska s predelno večino nemškega živila ne more gospodarsko živeti brez dela Koroske.

Prišel bo čas, in vprašanje slovenskega dela Koroske z Ziljsko dolino, Maribor in drugih nacionalno nespornih točk bodo reševali nemški in jugoslovanski komunisti; ravnotako bo rešil jugoslovanski in italijanski proletariati vprašanje Julijske Benečije in Dalmacije.

Priprave za praznovanje oktoberske revolucije.

V svrhu enotnega praznovanja velike oktoberske revolucije predlagamo, da se priredi 7. novembra sovjetski zgradbi posvečena ljudska zborovanja in ojačane agitacije; pojasni naj se bodo naloge naše notranje in internacionalne politike naglašajo potrebo nadaljevanja boja proti ruski in internacionalni kontrarevoluciji. Geslo 7. novembra bodi:

1. Boj proti Wranglu.
2. Vsestransko podpiranje rdeče armade z zvišanjem proizvodnje živil, z nabiranjem tople obleke i. t. d.
3. Potreba aktivnega podpiranja naše prehranjevalne politike.

Osrednji odbor je sklenil, da se tega dne prenese glavno agitacijo na vasi. Zadostno število zmernih govornikov in agitatorjev mora na deželo. Osrednji odbor je odredil, da se 7. novembra opusti vsakršne demonstracije in obhode.

OSREDNJI ODBOR
Komunistične Stranke Rusije.

Žalostne gospodarske razmere v Italiji

Dne 10. t. m. je pozval k sebi generalni komisar za prehrano Soleri, zastopnik tiska, da jim pove kako stoji stvar v Italiji glede prehrane in, da jim razloži program po katerem bi se lahko ta žalostni položaj ublažilo. Položaj je nad vse žalosten. Vprašanje glede preskrbe s žitom je postalo v zadnjih dneh zelo težavno. Cisto prav je bilo — je dejal — ko je povedal nedavno v zbornici, da bo prinesla revizija žita samo 12 milijonov kvintalov. Temu je vzrok dejstvo, da kmetovalci ne prijavijo pravilno svojih žitnih zalozov. Kmetovalce je pozval naj naznanijo vse svoje razpoložljivo žito — izvzemši onega, ki je določeno producentom kmetom — da bo mogoče premagati hudo zimsko krizo. Časnikarje je pa pozval naj vplivajo agitatorično na ljudstvo v smislu, da pride do najstrožje discipline glede porabe živil. — Žita je na svetu dovolj in tudi cene se ne znižale. Težave so v tem, da primanjkuje finančnih sredstev za nakup žita. Žitna produkcija v državi zadošča le za eno tretjino potrebe. Dve tretjini žita se mora nakupiti v inozemstvu. Za dve tretjini potrosi vlada sedem do osem milijard. Generalni civilni komisar za prehrano je mnenja, da se zamore premagati to krizo le na ta način, da se zmanjša množina žita, ki se ga mora uvažati in da se zviša cena kruha. (Glede cene kruha bo moral govoriti gospod komisar tudi s socialističnimi poslanci in z ljudstvom sploh). Da se bo zmanjšalo množino žita, ki ga potrebujemo iz inozemstva, se bo skričilo kontingent žita, ki je na razpolago posameznim provincam. Belega kruha ne bo več (Ali se kdo še spominja na beli kruh). Krušno moko se bo mešalo z ječmenovo, ovseno in koruzno moko. Proti onim, ki bodo jedli beli kruh se bo postopalo najstrožje. (Gospod menda ve, kje se mora iskati take ljudi). Komisar za prehrano pa se nadeja, da je letošnja žitna kriza najtežja in zadnja. Prihodnje leto bo boljše. Položaj glede drugih živilskih potrebščin ni nič boljši. Skričilo se bo prodajo preščitvine in govejega mesa. Vlada bo poskrbela da odpravi spekulacijo na olju in mlečnih izdelkih, ki bodo tudi podvrženi posebni aprovacijski komisiji. Pri vsem tem je pa gospod komisar vesel da je podpiral svobodo trgovine čeravno ve, da se mora to svobodo omejiti. Naposled je dejal, da bo strog pri represiji anomalnih komisij. Bog se naj nas usmili. Lepše bodočnosti si pač ne moremo pričakovati. Toda kaj to. To ni nič. Pri nas gre vse dobro. Slabo je le na Ruskem kjer se ljudje ne puste goljufati od buržujskega kapitalizma. Pri nas je vse dobro.

Domači vestnik

Za tiskovni sklad „Dela“

Sodrug i sodružice!

Tiskovni sklad „Dela“ je merilo Vaše ljubezni in požrtvovalnosti do lista. In današnja doba zahteva bolj kakor kdaj prej ravno ljubezni in požrtvovalnosti strani proletarcev celega sveta, ker danes se mora izvojevati končna borba med delom in kapitalom za osvobodjenje vseh izkoriščanih in teptanih. Za škodo, povzročeno našemu listu po vandalskih napadih fašistov se bo stranka znala oškodovati na primeren način in ne bo nikdar dopustila, da padejo stroški za obno-

vitev naše časnikarske ustanove, na ramena proletariata. Toda tiskovni sklad ostane slej ko prej zrcalo Vaše ljubezni do „Dela“ in odsev proletarske samopomoči. Torej na delo! Vabimo zlasti naše kulturne inštitucije, politične, strokovne in gospodarske organizacije, da se spomnijo na svoje glasilo.

Pametni predlogi

Naše osrednje glasilo „Avanti“ je priobčilo sledeče pismo z dolnim komentarjem.

Dragi „Avanti“!

Po sežigu in vandalskem razdejavanju naših Delavskih Zbornic in naših listov po fašistovskih hudodelcih, se ne more več dvomiti, da je buržujska sprememba v sistem takso borbeno sredstvo, poslikano z enega mesta v drugo svoje specializirane morice (fašizma).

Kakor oni, ki povzročajo, tako nastopajo tudi ti, ki izvršujejo ta hudodelstva, na najbolj nesramen način, kajti oboji se čutijo varne pred kaznjico. Policijski jih ne aretirajo, sodniki jih ne obsodijo. Vedno mora le proletarijat poravnati škodo, povzročeno po uničenju njegovih časopisov. Pri tem smo z ene strani priča poslovnim in gospodarskim zvestostim, kateri osvetlujejo trdnost principov, ki navdušujejo mase, a z druge strani moramo nalagati našim sodrugom neprestane denarne žrtve, česar se fašistovska buržujska najbolj veseli. Radi tega predlagamo, da od sedaj naprej poravnava vse našim ustanovam povzročene škode le buržujska. Vse od socialistov zavajevane občine morajo odobriti na prvi seji denarni znesek, ki naj se plača upravi listov „Lavoratore“ in „Proletaria“.

Ker bo na podlagi volitnih rezultatov upravljal naša stranka nekaj tisoč občin, bodo znasli v kratkem času odobreni zneski potrebne milijone lir, da se dvigneta naša časopisa na prejšnjo stopnjo. In tako naj se vedno ukrene za vsak nadaljnji vandaližem, ki ga izvršijo fašisti na našo škodo. Ali bo preprečevala oblast naše slične ukrepe? Upam, da se bodo naši sodrugi znali poživljati na prepoved.

Tvoj Antunmo Ravš.

V Turinu so odobrile organizacije načrt, ki se nam udi stvarnejši in izdatnejši. Na kratko orisam:

„Videč, da podpirajo in zahtevajo industrijski fašisti, opozarjamo gospode industrijske, da bodo slano poplačali v tovarnah, (kjer je uvedena sedaj delavska kontrola), vsako škodo, katero nam povzročajo fašisti.“

„Delavske zadruge za Trst, Istro in Furlanijo“. Prodajalna Delavske Zadrage pri Sv. Ivanu, ki je prešla v njeno oskrbo po likvidaciji tržaške aprovacije uspeva dokaj uspešno. Lokali iste, morda za sedaj odgovarjajo potrebam odjemalcev. V najkrajšem času pa ima vodstvo Zadrage namen najeti obširnejše in pripravnije prostore, ki bodo odgovarjali moderni in praktični zahtevi v svrhu razširjenja delokroga. Ustanovilo se bo tudi lastno skladišče. Da se to doseže, je v prvi vrsti potrebna močna organizacija odjemalcev in članov. Vsi odjemalci imenovane prodajalne imajo enake pravice, kakor člani zadrage. Radi tega naj isti shranjujejo znamke, ki jih dobe proti plačilu kupljenega blaga, ker se jim bo na iste, enako članom, oddelila dividenda. Ti odjemalci se lahko vpišejo kot člani vsaki čas tudi v prodajalno, kjer dobe vsestranske informacije. Čim prej in v čim večjem številu se bodo svetoivanski delavci odzvali vabilu, tim prej in v večji meri se bo ugodilo njihovim zahtevam. Dolžnost vseh naših članov je, da pridno nabirajo nove člane, kakor je dolžnost slehernega delavca, da se vpiše edino le v Delavske Zadrage, ki so naša lastna inštitucija, katere ne izkorišča proletarijat, marveč stremi in dela na to, da ga vsestransko zadovolji, ter mu moralno in materialno koristi.

Zborovanje republikanske stranke. Tržaški republikanci, zbrani na zborovanju v soboto zvečer, priznavajo koristnost združenja vseh pravih revolucionarjev Italije in pristajajo brezpogojno na vsako akcijo, katero se hoče započeti v svrhu osvoboditve političnih žrtiev. Pripravljeni so na vsako dejanje, ki more služiti stvarni razsvetljavi sedanje vladne in vpostavljenemu režimu pravice: Socialne republike.

Zrebanje obilicij posojila tržaškega mesta in okolice. Tržaški magistrat objavlja, da se v sredo, 2. novembra t. l., ob 10. uri v manjši dvorani magistrata XXI. zrebanje obilicij posojila tržaškega mesta in okolice iz leta 1899. V smrt, določeni po amortizacijskem načrtu. Izrebanje karnele in odrezki, zapazi 1. novembra t. l., se bodo izplačevali v lirah po izračunu 60%, brez pridržkov davkov in drugih naklad, samo pri občinskih zakladnicah in sicer odrezki takoj, karnele pa 15 dni po izrebanju. Če so odrezki, ki se predložijo občinski zakladnici za izplačilo, v večjem številu nego 10, bodo morali biti opremljeni s posebnim izpričevanjem, v katerem je navedena njihova serija, številka v progresivnem redu in ime lastnika.

Milostine iz „Ustanove za podporo tržaškim vdovam.“ Mestni magistrat javlja: Iz „Ustanove za podporo tržaškim vdovam“ se podelijo za leto 1921. nekatere milostine ubožnim vdovam, pristojnim v tržaško občino, iz delavskih slojev, z nedo-raznimi otroci. Pri ustanovnem pravilniku ne bodo smele omenjene milostine znati manj nego 72 lir in ne več kot 144 lir in se bodo izplačale na prvi dan vsakega meseca pri občinski zakladnici v enakih obrokih, pričeni s 1. januarjem 1921. Tozadnje prošnje naj se vložijo pri VIII. oddelku na tukajšnjem magistratu do 31. oktobra t. l.

Novi konzuli. V sporazumu z ministrstvom za znanje stvari je tukajšnji generalni civ. komisariat priznal g. barona Luisa Villanija kot konzularnega zastopnika Madžarske v Trstu. — Vesel sporazuma z ministrstvom za znanje stvari je bil gosp.

Hoang-Hain-Teheng, bivši tajnik kitajskega poslanstva v Rimu, priznan od generalnega civilnega komisariata kot provizorični ravnatelj kitajskega konzulata v Trstu.

Dražba v mestni zastavljalnici. Z dnem 8. novembra t. l. se začne v pritličju poslopija št. 43 na korzu Vittorio Em. III. od 9 do 13 prodajanje zapadlih zastavljenih predmetov, ki niso bili dvignjeni, ne obnovljeni, serije 146, sprejeti z belim listkom. Dražba se vrši do popolne razprodaje serije in sicer ob torkih, četrkih in petkih za dragocene, ob ponedelkih, sredo in sobotah pa za neragocene predmete. Da se omogoči vsakemu, ki bi želel kupiti kakšne na dražbo postavljene predmete, je odredilo ravnateljstvo mestne zastavljalnice, da se predmeti, določeni za dražbo, razpostavi v dražbeni dvorani s tozadevno izključno ceno. Posetniki razstave bodo mogli predložiti svoje ponudbe z odgovarjajočo svoto, tam nastavljenemu uradniku, ustmeno ali pa tudi pisмено. Prostori za ogled bodo odprti občinstvu od 9 do 1. Nastavljeni uradnik ima nalogo dajati vsakršna tozadevna pojasnila.

Tiskovni škrt. V zadnje število se je vrnilo več tiskovnih tiskovnih napak. Mi ne bomo tu popravljali tiskovnih napak. Prihajemo le, da se nam tiskarski škrt vse prevečkrat zaroča iz našega lista. Tudi posledice tiskarsko-tehničnih težkoč, s katerimi se mora boriti naše „Dela“.

Maksimalne prodajne cene sveže klane govedine. V amistu naredbe kr. gubernatorata od 20. junija 1921. se določajo maksimalne prodajne cene klane govedine takole: sprednji deli z dokladom po 1.920 kg; zadnji deli z dokladom po 1.1010 kg; obedeja po 1.1180 kg. Nove cene imajo veljavo od 23. t. m. dalje. Istočasno se odpravi za potkus uradni cenik za teletino.

Razdeljevanje jestvin aprovacijske komisije.

Za teden od 24. do 30. oktobra 1920. (Prejšnje se številke 28 živilske izkaznice.)

Testenine: 50 dlog po 190 lir kg;
Koruzna moka: 40 dlog po 90 sotinik kg.
Riz: 25 dlog po 150 lir kg;
Kristaliziran sladkor: 20 dlog po 6 lir kg;

Posestniki ubožniških izkaznic imajo pravico samo do nakupovanja sladkorja.

LJUDSKI ODER

Po inicijativi sodruga poslanca Alberta Malatesta, glede knjižnice za kaznjence, se je Višji Kulturni Svet odločil, da bo skrbel tudi za izobrazbo jetnikov. Priporočila tem potom, ki imajo kako knjigo na razpolago, da jo darujejo v ta namen Višjemu Kulturnemu Svetu, kateri bo upravljal tozadevno razdelitev. Dober vzgled je dal kol prvi sodrug Rimosch, ki je daroval 18 knjig.

Urad slovenskega tajnika se nahaja odslej izključno le v sedežu V. K. S. „Lavoratore“. Odprti je vsak dan od 10. do 12. in od 17. do 20. ure.

Beseda sodrugom!

Smo in hočemo biti komunisti, ne samo po besedah, mislih, marveč tudi po dejanjih. V vsakdanjem življenju moramo po možnosti že danes delovati komunistično, živeti komunistično, to je: staviti moramo vedno interese skupnosti nad lastni jaz in ne smemo v malenkostnem egoizmu izrabiti vsako korist zase. Vse imetje hočemo dati svojim sotrpinom, celo svoje življenje, kadar nas pokliče na velike odločitve na bojišče za stvar proletariata.

Zalibog moramo ugotoviti, da mnogi delavci, celo nekateri komunisti puščajo, ko se nahajajo doma med štirimi stenami, komunistem zunaj pred vrati.

In ravno doma, v družini se moramo približevati velikim idealom delavskega razreda — svobodi in enakosti vseh ljudi! In to se mora goditi že radi otrok. Otroci morajo gledati v odraslenih, v očetu in materi pravične, svobodne ljudi in hrabre bojevnike. Zalibog najdemo mesto tega tudi v proletarskih družinah, pri sodrugih nekomunistično, večkrat celo kapitalistično razmerje med možem, ženo in otroci. Kapitalist je mož. Vlada hoče nad ženo in otroci; oni naj mu služijo in v vsakem oziru izpolnjujejo njegovo voljo. Ta prikazen je razumljiva, saj vidi delavec okoli sebe povsod le kapitalistične razmere, v katerih tišči človek človeka in iste le lastne koristi. Enako razmerje prenaša marksist v lastno hišo, med lastno družino.

Žena bodi možu enaka, bodi njegova duševna sodružica. Prava proletarska žena ne bo nikdar, četudi zahaja na zborovanja, zanemarjala gospodinjstva, kakor ga marksistkare žene zanemarlajo kljub dejstvu, da se ne udeležujejo nikalnih zborovanj. Hišna dela bo opravljala hitreje in z večjim veseljem, ako bo mogla zvečer doživeti spremembo in si osvežiti duh potom kakega predavanja na zborovanju. Vstati mora nov rod, predvsem pa nov ženski spol.

Raditega: Prosti razmah ženi! Ne ovirajte ji, temveč pospešujte njen napredek!

Delavci! Čitate „DELO“!

Komunistično posojilo

Pri naši upravi so podpisali komunistično posojilo:

Leskovec Ivan, Idreki Log . . . L. 25.—
Zakej Matevž, rudar, Sp. Idrija . L. 20.—
Močnik Josip, rudar, Sp. Idrija . L. 25.—
Občno Konsum. društvo v Idriji . L. 775.—
Strnad Anton L. 25.—

Tiskovni sklad „Dela“

Kontovetjeko-proseška mladina darovala v odgovor na napad fašistov na „Dela“ L. 10.—
Valentin Mešek L. 10.—
Skupaj . L. 20.—
Prej izkazanih L. 1286.15
Skupaj . L. 1306.15

Popravek. V štev. 6 stoji mesto Catarrizza ime: Ivan Caharija, Nabrežina. I

Darovi.

Ljudski oder Sempolaj nabral za politične preganjance L. 18.50. Darovali so: Plesničar Ivan 2 L., Maks Rebuta 1 L., Rudolf Kosmina 50 c., Sušteršič Ivan 2 L., Matija Legiša 1 L., Gruđen Anton 2 L., Plesničar Josip 2 L., Stefan Leban 2-50 L., Skerk Josip 1 L., Rebuta Alojz 50 c.

Sodrug i, pozor! Kdor daruje za politične preganjance in v druge svrhe in želi, da objavimo mi to v listu, naj pošlje denar in pripisek edino le na upravnistvo „Dela“, Trst, ul. Zudecove štev. 3.

Delavski pregled

Zborovanje vodovodnih delavcev

Pretekli petek ob 17 se je vršil v družbenem sedežu v ul. Paduina štev. 4 občni zbor delavcev uslužbenih pri občinskem vodovodu. — Predsednik Girolamo Zulian je obširno poročal o novem službenem pravilniku, ki je bil dosežen s sodelovanjem drugih sodrugov, predstavnikov devetero skupin občinskih uslužbenecv. — Zborovalci so z zadovoljstvom odobrili poročilo in pripoznali koristnost in vspešnost nemorne delavnosti svojega predsednika. — Nato so delavci enoglasno glasovali za izključitev člana Josipa Legata, ker je pristal neke družbe, ki razvija sindikalnim načelom Zveze nasprotno delovanje in so z navdušenjem darovali polovico dnevnega plača za svoj list „Il Lavoratore“. — Zborovanje se je odlikovalo po številnosti došlecev in po jasnosti, s katero so se zavrhila razpravljanja o treh točkah dnevnega reda.

Spomenica rudniških ravnateljstvu v Idriji.

(Nadaljevanje in konec)

Družinska doklada (vojna doklada) pa ostane še vnapreje neizpremenjena in se tudi vnapreje plačuje izven temeljne plače. Mora pa se plačati na vse storojene dneve v mesecu in sicer:

Samec na dnino	L. 1:10
Oženjen brez otrok	1:85
„ z 1 otrokom	2:20
„ z 2 otrokoma	3:40
„ z 3 otroci	4:60
„ z 4	5:80
„ z 5	7:00
„ z 6	8:20

Delavci, ki po pogodbi skupaj delajo, ne smejo v nobenem slučaju biti izpod njih temeljne plače plačani.

XVI.
Pri uvrščenju iz pravilnika I in II iz leta 1912. v nov plačilni pravilnik naj se gleda natančno na to, da bodo delavci vsakih 5 let pravilno uvrščeni v tisto stopnjo, ki jim pripada.

V slučaju če bi bil pri uvrščenju kak delavec nepravilno po letih uvrščen, tedaj je to pomoto popraviti; nepravilno prejeti znesek se mora vrniti.

XVII.
(Glede kuriva glej spomenico prilogo št. 2).

XVIII.

Pri sprejemanju novih delavcev v delo se mora v prvi vrsti na domače delavce in posebno na rudarske sinove ozirati. Le v slučaju, da ni zadostnega števila domačih delavcev, je dovoljeno vzeti tuje delavce.

XIX.
Z uveljavo tega plačilnega pravilnika ostanejo še enkrat v veljavi vse dosedanje pravice in doklade, izvzemši trimesečne doklade (nabavni pri-spevek).

„Federacija rudarjev in gozdarjev“ v Idriji. Idrija, 10. oktobra 1920.

Spomenica rudniškemu ravnateljstvu v Idriji.

Delavstvo živorebrnega rudnika v Idriji zahteva ponovno dostavljanje kuriva oziroma drv od strani rudnika za idrijsko delavstvo, kakor se je to že dogajalo pred l. 1913.

Pripravljeni bi bilo plačevati drva, to je za oženjen 10 m³ in za samca 4 m³ letno po 8 L. reci osemkir za en meter, kar bi po mnenju strokovnjakov znalo polovico upravnih stroškov gozdnega oskrbnistva.

Ker trpi delavstvo poleg vsega drugega tudi na pomankanju kuriva, je izjavilo na javnem rudarskem shodu dne 26. IX. 1920., da se bo, ako se tej zahtevi ne ugodi, samo poslužilo drv ob času plovbe in plačalo goriomenjeno ceno.

Obenem protestira delavstvo proti tako obilnemu sekanju lesa v gozdih domanskega oskrbnistva, kar lahko ima za posledico pomankanje lesa za tukajšnje porabo.

V slučaju neugodnega odgovora odklanja „Federacija“ vsako nadaljno odgovornost za morebitne posledice.

Za Federacijo rudarjev in gozdarjev v Idriji. Idrija, dne 10. oktobra 1920.

Fran Vidmar, Jurman, tajnik.

Rudniškemu ravnateljstvu v Idriji.

Delavstvo zbrano dne 26. sept. 1920. na javnem rudarskem shodu v telovadnici rudniške šole v Idriji, zahteva ponovno in sicer:

I. Da se tiste delavce, ki delajo predpisano dobo pri rudniku in niso še stalno sprejeti (stabil), sprejme kot stalne v teku enega meseca.

II. Delavstvo protestira proti ravnanju upravne komisije v Trstu in glede podrejenemu rudniškemu ravnateljstvu v Idriji glede iz vojne došlih ujetnikov, ki so pred vpoklicem v vojno delali pri tukajšnjem rudniku in se jih po vrnitvi iz ujetništva sedaj ne vrnemo nazaj v delo k rudniku.

Kako pridejo ti delavci do tega, da se jih po 5 letnem bolenju enostavno vrže na cesto? Saj

so žili proti svoji volji, pridržani v vojni. Zato zahteva delavstvo, da se vse v teku enega meseca vrne v delo k rudniku.

III. Ravno tako zahteva delavstvo, da se znajo na novo jemati rudarske sinove v rudniško delo. Brezpogojnost, ki je nastala v Idriji zadnja leta, mori poleg draginje družinske očete najboljstneje. To in še mnoge druge težave, ki jih mora prenašati delavstvo v sedanjem času, je privredlo delavstvu v tako obupen položaj, da je sklenilo napraviti konec temu početju oblasti na vsak način in za vsak omeno.

„Federacija“ zahteva, da bo rudniško ravnateljstvo goriomenjene zahteve spoznalo za potrebne in jim ugodilo tekom enega meseca. Kajti brezposelnost rodi slabe posledice.

Idrija, dne 10. oktobra 1920.

Fran Vidmar, predsednik; Jurman, tajnik.

Spomenica gozdnemu oskrbnistvu v Idriji.

Radi vedno rastoče draginje vseh potrebščin je sklenilo gozdno delavstvo na javnem shodu dne 29. VIII. 1920. razveljaviti sedanje plače in nadomestiti z novimi, katere je na javnem shodu dne 26. sept. 1920. enoglasno potrdilo za delavce oskrbnistva I. in II. v Idriji.

Podpisana „Federacija“ zahteva, da gozdno oskrbnistvo

I. Nove plače priloga št. 1.
II. Spomenico za aprovacijo priloga št. 2.
III. Spomenico glede drv priloga št. 3.

prouči in potrdi najkasneje v teku enega meseca.

Drugače smo prisiljeni poseči po najskrajnejšem sredstvu, ki ga imamo na razpolago, združeni z vsemi rudarji Jul. Benečije in Italije, ki imamo svoj glavni sedež v Sieni (Italija).

Za „Federacijo rudarjev in gozdarjev“ v Idriji Idrija, dne 10. oktobra 1920.

Fran Vidmar, predsednik; Jurman, tajnik.

Plačilni pravilnik.

Za vse delavce gozdnega oskrbnistva št. I. in II. se s 1. oktobrom 1920. sledeče temeljne plače in doklade zahtevajo:

- I. stopinja od 18—23 let starosti 7 L;
2. stopinja od 23—28 let starosti 11 L;
3. stopinja od 28—33 let starosti 12'50 L.

II.

Goriomenjene plače veljajo za sedaj veljavni celi šumi št. (zmena).

III.

Premikanje iz nižjih v višje stopnje se ima ravno po preteku vsakih 5 let vršiti, tako, da pride po preteku 28 let starosti v 3 razred, to je 12'50 L na dnino.

IV.

Za nedeljska dela, naj se plača za 50% normalne dneve delavca poviša.

V.

Dodatni št. ali čež 8 urno delo naj se le v slučaju silne potrebe ali v slučaju nevarnosti za življenje ali podjetje vrši in plača po dogovoru, ki mora biti pred delom sklenjen.

VI.

Akordno delo na jse zviša za 320%, da bude odgovarjalo sorazmernu povzvišanju plače z višeto trimesečno in 20% draginjsko doklado, katere znas približno goriomenjeni 320% povešek.

è VII.

Trimesečna doklada in 20% draginjska doklada je v temeljne plače vključena in se vnapreje ne plačuje več.

VIII.

Izvanredna draginjska doklada pa ostane še vnapreje neizpremenjena in se plačuje izven temeljne plače kakor dosedaj in sicer:

Samec na dnino	L. 3:02
Oženjen brez otrok	4:52
„ z 1 otrokom	5:55
„ z 2 otrokoma	6:58
„ z 3 otroci	7:61
„ z 4	8:64
„ z 5	9:67
„ z 6	10:70

IX.

Delavci, ki po pogodbi skupaj delajo, ne smejo v nobenem slučaju biti izpod njih temeljne plače plačani.

X.

Pri uvrščenju v nov plačilnik se mora natančno na to paziti, da bodo delavci vsakih 5 let pravilno uvrščeni v tisto stopnjo, ki jim pripada. V slučaju če bi bil pri uvrščenju kak delavec nepravilno po letih uvrščen, tedaj je to pomoto naknadno popraviti.

XI.

Vse delavce, ki delajo nad 3 leta, se mora sprejeti kot stalne (stabil).

XII.

Glede kuriva glej prilogo št. 3.

XIII.

Z uveljavo tega plačilnega pravilnika ostanejo v veljavi vse dosedanje pravice in doklade, izvzemši trimesečna in 20% drag. doklada, ki sta v temeljne plače vključene.

Za „Federacijo rudarjev in gozdarjev“ v Idriji Idrija, dne 10. oktobra 1920.

Fran Vidmar, predsednik; Jurman, tajnik.

XIV.

Gozdnemu oskrbnistvu v Idriji.

Podpisana „Federacija“ naznanja, da je gozdno delavstvo na javnem shodu dne 26. sept. 1920 zahtevalo enoglasno:

Iz dežele

LOKAVEC.

Dne 10. t. m. se je vršil takaj javni shod. Na shodu je poročal sodr. Kosič o pomenu zadrug za delavsko in kmetijsko ljudstvo. Povedal nam je o potrebi, katero občuti danes vsi proletarijati po ustanovitvi takih organizacij. Ker je pa ljudstvo videlo, da so razni veržniki brez truda in znanja prisluzili lep kapital in ker je potrebno za življenje jestivo, so prvo organizirali konsumne zadruge. Povedal je kako so postali privatni trgovci bogati, posebno danes in v času vojne brez truda in rizika, ker so kratkoma osleparili na pol izstradano ljudstvo.

In ne samo osleparili, tudi kradli so kakor kradejo danes od aprovizacije ter prodajali pod roko za cene katere so bile take, da je boljše, da o njih molčimo.

Pri tem pa niso pozabili biti patrijoti in niso pozabili povedati, da delajo na zgubo. Od te zgube so jim rasti trebuh in bankovci v blagajni. Ti pa kmet in delavec, kateri si imel dobiček, si raztrgan, lačen, bos in tudi zadolžen. Teško je na svetu, ker človek obrača, Bog pa obrne.

Po daljšem vsestranskem temeljitem poročilu je uvidel proletarijat Lokavca, da se mora na vsaki način organizirati, ako hoče preprečiti samovoljnost trgovcev in veržnikov.

In tega ni potrebno dvakrat povdarjati našim pridnim sodrugom, saj so že nabrali lepo število članov za to zadrugo. Če bodo šli tako naprej ne bo dolgo, ko bodo dobili v našo okolico prodajalno Konsumne Zadruge v Trstu.

ROČ

Neobičajen pozdrav.

Prošle nedelje dne 10. o. m. j. imali smo ovdje sajam. Našoj gospodstvu došli su u gostove, braća iz Buzeta, a medju ovima više „vucibatina“, koji su se u ljetu junački izkazali za svetoivanjski dan kod Buzeta. Iz njihovih grla usipali su se mnogobrojni izazovni poklici, koji nijesu šteli niti domaće pučanstvo. Ona fina buzetska mladjanja, pa i samo starišinstvo pojavilo se na ples oboružano sa batinama i kijačama. Domaćina nije prijala ta kulturna pojava, koja zaudara po divljstvu. Taj nastup shvatili su kao smjelo izazivanje. Takvi junaci, koje odgaja pobjesnili nacionalizam, nisu Ročanima dobro došli, budući je radi ove naruhe zemljoradništvo bojkotiralo ples, koji je prvašnih godina bio dobro posjećen i dao dobra utrška. Buzetska tuča i poplava jest uništila vse račune.

Pravo ogorčenje pokazalo se tek na večer pri sastanku. Za pozdrav, letjelo je po glavama nametnika sva sila kamenja i puštala uspomene po hrptovima, glavama i nosovima. Kad se „bratska bitka“ utišala, već je ljeknič šivao i pozivao jednome nos kraj kolodvora. Kakav li nesporazumak, kakva li blamaža! Buzetski bojovnici (fašisti) došli su u Roč, da pokažu svojima kako treba nastupati, a kad tamo povratili se kući namlaćeni. Sudbina jarc!

Znatiljeli smo, kako će se oprati ta čeljad, koja sledi krive proroke. Buzetski generalni štožer mislimo, da je poslao gosp. vitezu protestnu brzojavku? Oružnici stajali su za vreme tučnjave postance, jer tu nije bilo zemljoradnika, da ih se pohvati i poveže i potom vodi po tamnicama, pa pred vojnički sud.

Ovom zgodom mlati se ona ista klika, koja se širi po Istri kao pošast. Čast našima, koji su se držali daleko, jer tako neće imati barem neugodnosti! Zemljoradništvu svemu, neka to služi kao lijep primjer za buduće ravnanje i ponašanje. Budimo uvjereni, da će nama biti najbolje, da se nikada ne približavamo svečanostima i proslavama, koje nisu naše. Najpametnije jest, da stojimo u svojim selima i da ostavimo naše protivnike, da se sami vesele i zabavljaju kako najbolje znaju i umiju. Ako se međusobno i pošteno namlate, nas neće boliti ne svrbiti.

Koga pak svrbi ročni dar, neka se sada češe i neka upampji, da batine u ruci malo pomažu.

ČEPOVAN-LOKAVEC

Zahvala.

Podpisani jernej Humar iz Čepovana se tem potom najkrenjeje zahvaljuje vsem darovalcem iz Ajdovčine, Lokavca, Čepovana, Idrije in drugim velikodušnim darovalcem, ki so mi priskočili na pomoč v denarju ali blagu za popravilo pogorele hiše.

Priporočam se sodrugom tudi za nadalje, da bi mu po možnosti pomagali, da mu bode še pred zimo mogoče zopet stanovati pod lastno streho. Čepovan-Lokavec, dne 17. okt. 1920. Jernej Humar.

Delavci! Naročajte in širite „DELO“. To je vaš list, list izkorištan in brezpravnih.

Nate, mali dečko

Nate, mali dečko, ki si pritekel v oni hladni noči bos in goliglav, pred ljubljansko operno gledališče, da poprosiš tam za dvajsetico. Pristopil sem ti Tebi in ker sem videl, da so Tvoje ročice črne in zamazane — da si tako mlad nisem mogel prej spoznati — sem Te vprašal:

„Saj ti delaš, ne?“
Odgovoril si:
„Premog sam metal!“
„Ali nič ne zaslužiš?“
„Nič! Jaz hodim že v šolo. Stari mater si ocler dal večerjo...“
„Nimaš starišev?“

*) Sestavek je vzeti iz letopisa „Majski glas“ slovenskih komunistov, katerega je upravitelj ljubljanskega lista. Tudi to spada pod rubriko „Kaj se ne sme v Jugoslaviji objaviti“.

KAJ SE NE SME V JUGOSLAVIJI OBJAVITI?

Živela komunistična internacionala!

Majski praznik je edini resni poskus druge socijalistične delavske internacionalne, da se preide od besed k dejanju, da se združi proletarce vseh dežel k skupni, enotni akciji velikega sili in silne moči. Temu poskusu pa ni bil usojen noben polen uspeh in usoda: majskega praznika je bila mnogo napovedujoč predhodnik zrušitve II. internacionalne ob izbruhu svetovne vojne. Kljub temu je majski praznik pošiljal močne tokove vzbujačnega in podžigajočega življenja med mase izkoriščanih in vladanih, tokove novega življenja, ki je pretvarjalo neštete iz brezupno tipteh v priprane borbe.

Kajti v tem prazniku dela — je ogromna ideja o internacionalni solidarnosti, ki spaja vse mezdne tlačane vsega sveta med seboj. Ta ideja pa ni nobena zračna sanja z blaženih višin. Ona je živopolno dejstvo, je izraz eksistentnih pogojev, ki jih vladar kapitala vstvarja povsod po zemljini krogu za ogromno večino nesvobodnih izkoriščanih delavcev, je iz skupne stališče ustvarjeno skupno spoznanje, ki mora postati skupna volja, skupno delovanje. Tako je ideja o internacionalnem bratstvu svetovnega proletarijata bistvena sestavina velike osvobodilne misli, ki neprestano vspodbuja mezdnega sužnja v njegovi borbi proti kapitalu. Ona je obenem gonilna sila in cilj, ki naj se priložnostno uresniči; zato je njena usoda ta, da si mora prireditelj veljavno izbojiti, iziskati in izpolniti, iz zmoti in nedostatkov. Prepričani, veliko prepočasni za nasilnovaljočo nestrpnost našega srca, ki zahteva eno internacionalo, ki bo osvobodila človeštvo.

Več kot 70 let je preteklo, odkar je komunistični manifest pozval proletarce vsega sveta, odkar je ideja o internacionalni solidarnosti vseh izkoriščanih postala osvobodilno dejstvo. Ideja je zgrabila duše in ustvarila voljo, in vendar je trajalo skoro dva desetletja, dokler je t. 1864. v Londonu ob ustanovitvi internacionalne delavske asociacije dobila svoj običen izraz. Le malo let delovanja je bilo dovoljeno prvi internacionali, ker slabe so bile njene materijalne moči. Kmalu po padcu junaške pariske komune se je raznesla ta organizacija. Ideja o internacionalni solidarnosti je napravila za skupno posest vseh delavskih združenj, ki hočejo dvigniti proletarijat iz stisk in noči k svobodi. Oblika prve internacionalne je postala preozka za takoj, brstelo življenje, ki je bila duša tej organizaciji in ki ga je ta v vseh deželah vzbujala. Oblika je prešla, življenje, duša je ostala in delovala v vseh deželah naprej.

In zopet je trajalo skoro dve desetletja, dokler je to življenje, dokler se je ideja o internacionalni solidarnosti svetovnega proletarijata vtisnila v zdužitvi borbi se delavcev. Leta 1889. je bila ustanovljena na internacionalnem socialističnem in delavskem kongresu v Parizu, druga internacionala. Ta pa ni več združevala mladih, slabih delavskih organizacij, stojičih pri začetku svojega razvoja. Bila je ponosno združenje mladih, močnih, kviku stremeljih socialističnih strank in strokovnih organizacij. Zdelo se je, da jih je združilo življenje polno nepremagljive, neprevarljive notranje in zunanje moči, ki se je dalo zvesto temeljiti načelom socializma enotno smer in enoten cilj. En internacionalni kongres za drugim je potrdil to s pomembnimi, bistvenimi, zedinjajočimi debata, s mojstrskimi zidanimi, navduševalnimi resolucijami, s spajalnimi, grozečimi demonstracijami. Ali ni marala ta II. Internacionala nakopičena materijalna in duševna moč postati silno dejanje proti kapitalizmu?

Druge internacionalne se je omejila na to, da je bila delavna lepih sklepov, za katerih izvedenje pa se ni nikoli združila skupna volja, skupna moč združenih proletarcev in proletark v eno močeno, ogromno pest. Kljub svojemu sijaju ni druga internacionala nikjer sprovela naprednejšega gospodarskega reforme, ki bi morala biti vrgel kamen delavskega varstva: zakloniti osemurni delavski. In skorajno se je vršilo njeno delovanje v pripravi na visoki vrednosti parlamentarizma, buržuazne demokracije — ni niti v eni deželi doseglo upostavljenosti, celo politične demokracije. Pred preizkušnjo preizkušeni njene moči, njene pomena je — odgovorila. Ko je izbruhnila svetovna vojna se je odrekla temu, da postavi nasproti zlati Internacionali od svoje moči bežnih imperijalistov rdečo internacionalo po svobodi hrepenečega, za boj odločenega proletarijata.

Druge internacionalne ni smela niti s Franciom I. reči: „Vse je izgubljeno, samo čast ne“. Izgubila je predvsem čast, kajti podlegla je, ne da bi se bojevala. Padla je na bojno polje, kjer so nemški proletarji in francoski proletarji drug drugega morali z blagoslovom nemške socialne demokracije in združene socialistične stranke Francije. V velikanskem telesu druge internacionalne in pod blešketajočimi se razkošnimi oblačili je prebivala slaba, mala, strahopetna duša. Duša, ki je v vsej nađ brezpomembnosti reformami izgubila hrepenečje po zlatih zakladih Socializma; duha brez razumevanja za to,

da mora doba počasne družabne evolucije biti prekinjena od periode naglega, revolucionarnega napredovanja; volja, ki je raje za mato naklonjenosti paktila z buržuazno družbo, namesto da bi se za visoko ceno borila proti njej. Duha, hotenje in delovanje druge internacionalne je bilo v bistvenih potezah izraženo od nemške socialne demokracije, njenega „bisera“. Razpad nemške socialne demokracije, ki je svojo oportunistično mešansko reformno politiko kitala s socialističnimi načelnimi frazami, je bil glavni vzrok smrti druge internacionalne. Nobeni glavniizražajoči poklaski po vzoru Stokholma in Berna je ne morejo več obnoviti.

Ideja o solidarnosti svetovnega proletarijata pa ni kot ona pri tem bratomoru zabropela. Živela je v ponosnem „ne“, s katerim so socialisti demokraciji v ruski dumi in srbski skupščini in pozneje v italijanskem parlamentu vladam odkrili zahtevane vojne kredite ter pospešila živajo agitacijo neodvisne delavske stranke v Angliji za mir. Med tem ko so se patriotične vojne pesmi nemških, francoskih, angleških, avstrijskih socialistov mešale z zadnjimi vzdihni umirajočih, z bolestinami krčkanjem ranjenih proletarcev, se je dvignila, da zopet gre pred narodi, da med njimi dela in jim kaže pot. Dvignila se je iz globokih ran krvavečega, obraz bolesto preozan, z blatom zamazan in vendar kljub vsemu žareč od navjivega, nesmrtnega življenja. Na internacionalni socialistični ženski konferenci v Bernu v marcu 1915. leta je pokazala načelom zvestim socialistom, vzbujenim proletarcem vseh dežel pot, po kateri je treba hoditi, zakladna jim je: Ne samo govoriti, ampak delati! Enotna naj bo vaša volja, enotno vaše delanje.

Kakor bliti jutranja zarja pred solničnim vzhodom, tako je naznailo to zborovanje tretjo socialistično internacionalo. Konferenca v Zimmerwaldu, Kientalu in Moskvi so si pisale rožnate liste, še močnejše, pa se kaže bistvo nove Internacionalne v njenem delovanju. Gotovo: to življenje takrat še ni bilo po postavah in statutih ustaljeno. Bilo je pa zvezano z daleč višjim, bolj pomembnim zakonom: z načeli internacionalnega Socializma. Ta načela iz ustnega priznanja pretvorili v dejstvo, je zgodovinska naloga, opravičenost obstoja tretje Internacionalne. To je, kar jo od njene predhodnice razlikuje.

Ideja o internacionalni solidarnosti proletarcev vseh dežel, ki je napravila socialistične smele in pripraviene na žrtve, da se uprejo zločinski brezumnosti bratomorne vojne, je z ukicami združila Tretjo Internacionalo, in sedaj jo drži v grmenju in plametu svetovnega preizkušnje. Še drže, merazdružuje skupaj. Brezračna politika druge Internacionalne v svetovni vojni je morala izginiti v temi pred slavo načelom zveste socialistične politike Tretje Internacionalne. V svetovni preobrazbi se mora proletarijat dvigniti iz globokega padca v svetovni vojni zopet na visoko zavestno izpolnitve svoje zgodovinske naloge. Kajti kljub vsem, ki tačijo svetovno revolucijo, ki dvomi o njej — okrog nas buči njen vzharen piš.

S smrtim pogumom začeta revolucija v Rusiji se je obdržala in utrdira. Sredi sabotaže in belega strahu se skušala posedovati manjšina in njeno intelektualno pomagatišvo uničiti delo socializma. V svetovni združena moč proletarcev in ubogih kmetov je ukrotila njen odpor. Rdeča armada je zmagovalno vrgla inozemske regimente nazaj, ki so najeti od internacionalnega imperijalizma hoteli zadaviti mlado socialistično federacijo. Ta ni umrla v takot in pomankanju, akoravno je bila oropana svoje najbogatejše žitnice, svojih premogovnikov in petroleja in odrezana od morja. Uspelo je „bolševiškim vandalom“ z daleč stremelimi reformami in s socialnim skrbstvom ublažiti najhujše uboštvo mas in ustvariti začelno novega gospodarstva; na polju ljudske izobrazbe so naredili veliko kulturno delo, o katerem priča verodostojni Maksim Gorki, da je brez primere v zgodovini.

V Nemčiji je revolucija odbila pošasti kapitala krono. Sedaj se je razvelj boji proti pošasti sami. Nemškemu proletarijatu ne gre več za malo več ali manj politične demokracije ali socialnih reform v kapitalistični družbi. Cilj boja je odstranitev kapitala samega, je urenčevanje socializma. Temu se upira nasilno, krvavo razredna diktatura izkoriščevalcev, ki jo izvršujejo „proletarci“ Ebert, Scheidemann, Noske. Globoka tragedija osvobodilne borbe nemškega delavskega razreda leži v tem, da se proletarijat parveniti (oni, ki so prišli iz delavskih vrst visoko), da se iz zalegovne socialni demokraciji postavljajo v strogočim in minami, da varujejo kapitalistični red. Vendar ta medgera političnih glumcev, ki tgrejo socialne borbe, bo kmalu padla v žrelo nezadržne biljake se, vse svet preobrazujoče povodni.

Ideja internacionalne solidarnosti proletarcev vseh dežel zmaguje v čitanski borbi svetovnega proletarijata. Ta svetovna borba je Tretja Internacionala.

V državi iz nedolžnega vzhoda, hodijo po ulicah velikih mest estro usmiljenja, ki vzamejo v svoje varstvo vsakega reveža in otroka kakor si Ti. Oblast elibi za talce dečke, da jim stanovanje, hrano in oblačila; vzgoja jih in šola, dokler niso sami sposobni za delo.

To je v Rusiji. — Rusi so Tvoji bratje — to je v eni deželi, več, kjer vladajo delavci in kmetje. V Jugoslaviji vladajo samo zablazeni ljudje, trgovci, tovarnarji itd. Zato vidiš v Ljubljani zmeraj več svojih sotrpinov: revnih otrok, bednih starčkov in stark. Enkrat bo tudi pri nas tako, kakor je tam. Lahko je boljše, ne pozabi tega, mali dečko!

MAKSIM GORKI:

Vzgoja otroka.

Otroku se mora vsaditi pojm človeštva kot družbe, katere člani težijo za splošnim blagostanjem.

Zgodovina ljudskega razvoja in napredka, zgodovina civilizacije — ta pripoved nad vsemi pripovedi — ima največjo vzgojno moč za razum in dušo.

Otrok ne sme znati samo tega, kar so ljudje dosedaj napravili, ampak mora razumeti, da je vse to napravljeno za njega.

imaš večkrat in cilj. Druge internacionalne je bila po tem, da osvaja svetovno naznanilo borbe se proletarcev. Zmaga svetovnega proletarijata mora biti hsten nastov Tretje Internacionalne. Za to zmagajo se moramo 1. maja pripraviti. Pogled nepremično na cilju, srce polno pozitivnega žara, voljo močno in smelo. Žalujoci nitižamo svoje zastave pred junaškimi žrtvami revolucije, vesele jih dvignemo, da plapolajo pred zmagujočimi borci in nosimo jih trdno odločeni v zadnjem svetem boju Dela. Pozdrav majskega praznika, ki letos odmeva od dežele, more biti le: Živela Tretja Socialistična Internacionala!

Naraščanje revolucionarnega gibanja na Poljskem

V mesecu septembru so sidenti župani in delegati okrajša Tarnobrzeg resolucijo, v kateri so furekli poslancu T. Dombalu, voditelju radikalnih kmetov nezaupnico in zahtevali od skupščine, da arzveljavi mandat in da odda poslancu Dombala vojennu sodišču. Resnični podatki o tem dogodku so sledeči: Okrajni glavar Tarnobrzega je dobil od osrednje vlade v Varšavi nalogo, da furekica tako nezaupnico. V to svrho je sklical navedeni okrajni glavar vse župane občin in jih silil, da podpisajo predloženo jim nezaupnico. Župani se niso uklonili glavarjevim grožnjam. Od 74 občinskih zastopnikov, ki so se 69 dvorano, ko se je šlo za podpis imenovane nevestali pri glavarju, jih je zapustilo v znak protesta zaupnice.

Po te dogodku se je vršilo velikansko zborovanje poljedelskega ljudstva, ki ga je sklical Dombal ne da bi se bal vojaških in oblastvenih priprav. 20.000 kmetov se je udeležilo zborovanja. Ze vnaprej je oblast izrečno prepovedala potem plakatov zborovanje. Pripravi se tudi 2 vojaška bataljona z ogromno množico šotince, vse orožnike in policijo. Kot protutež tem oblastvenim ukrepom so organizirali kmetje močno gardo z nalogo, da varuje in spremlja Dombala.

Po dvurnem govoru poslancu Dombala je sklenilo 20.000 kmetov soglasno sledečo resolucijo:

1. Zbrani kmetje zahtevajo takojšnji mirovni sklep s Sovjetsko Rusijo in takojšnjo demobilizacijo.
2. Poljedelski proletarijat zastopa stališče razrednega boja do popolnega uničenja razrednih nasprotstev in se v boju proti izkoriščevalcem pridružuje organizacijam internacionalnega proletarijata.
3. Poljedelski proletarijat zahteva, da se takoj obustavi politično preganjanje, da se osvobodijo politične jetnike in cilpravi izjemno stanje.
4. Poljedelski proletarijat priznava le vlado poljedelskega in mestnega proletarijata in bo ukrenil vse potrebno, da se tudi tako vlado vspostavi.
5. Zbranih 20.000 kmetov izreka Dombalu svojo zaupnico, izjavlja, da je resolucija okrajnega glavarja falfificirana, se zahvaljuje svojem poslancu za zaupnico in zahteva od skupščine, da razveljavi ga pozivlja, da vstupa v boju proti poljski buržuaziji do končne zmage delavskega naroda nad peščico izkoriščevalcev.

Prvi zahtevi sprejete resolucije je že ugodeno. Na močih in zavesti poljskega kmetkega in delavskega proletarijata leži, da se uresniči tudi ostale zahtevne resolucije. Zbog izdatne podpore, katero so nudile zapadno-kapitalistične države poljski buržuaziji, radi socializma starejših voditeljev poljske soc. stranke in radi splošnega pomankanja zimozavesti in odgovorne discipline zapadnoevropskega proletarijata, ni bilo reči armadi mogoče, da vspostavi Sovjetsko Poljsko. Naloga in dolžnost delavsko-kmetkega proletarijata Poljske samega je, da kaj kmalu strmovaljv lasne izkoriščevalce, poljsko šinto in njene laskaje, in si osvopijo politično oblast. Perlebarska samovlada na Poljskem najde v bratski Rusiji gotovo podporo in najtrdnjšo oporo. Sovjetska Poljska poleg Sovjetske Rusije — to bi bil preg, čez katerega bi šla misel proletarske demokracije zmogovito svojo pot na zapad. To bi bil smrtni udarec zapadno-kapitalističnim intrigam. Postavi poljski proletarijat iz lastne sile ta preg, delkrat se on naj najprimerneje maščuje nad povzročitelji ruske-poljske vojne, poljski proletarijat postane vreden sosod Sovjetske Rusije.

Komunistična frakcija

Pred dnevi se je vršil v Milanu sestanek sodrugov komunistov iz nekaterih stranknih sekcij, koje se stinjajo popolnoma s sklepi Tretje Internacionalne. Na sestanku je bilo sklenjeno, da se ustanovi v socialistični stranki komunistično frakcijo brez drugih privedov, koje naloga bo, da pripravi teren za bodoči strankni zbor v Firenci. Določilo se je na sestanku tudi program frakcije, ki se ga bo razposlalo v krajšem vsem stranknim skupnam. Komunistična frakcija bo izdajala v Bolonji svoje glasilo, ki mu bo ime „Il Comunista“ (Komunist). List prične izhajati v prvih dneh meseca novembra. Sekcije in sodrugi, ki bi radi prijavi svoj vstop v to frakcijo in bi radi objavili kak članek v novem listu, naj naslove pošiljate na naslov: N. Bombacci — Camera Confederale del Lavoro — Bologna. S tem sklepom bi morale nehati obstajati v stranki frakcije maksimalistov elekcionistov in komunistov astenzionistov, koje bi se naj združile v enotno gorimenovano komunistično frakcijo.

Namen take vzgoje otroka je, da se pospeši napredek, da se nadaljuje delo in stvaritev novih oblik življenja — p metnejšega in svobodnejšega življenja.

Napake preteklosti so poplačane z velikimi trpljenji. A ljudsko trpljenje ima pravico do tega, da je uvaževano od nas in od naše dece.

Otroku se mora vcepiti misel, da je on gospodar sveta in naslednik vseh pridobitev in celokupne kulture. V otroku se mora negovati čut ponosa radi tega, ker on poseduje nasledstvo vseh časov.

Otrok mora biti poučen, da spoštuje vsaki korak naproti napredku in prosveti. Ravnotako mora spoštovati naša mesta, v katerih je nago-gomljenih toliko tvorbo ljudske sile in misli.

Končno mora otrok poznati življenje svojega rodnega kraja, svojo domovino, celo zemeljsko oblo, ker vse to pripada njemu, otroku.

Čim več ljudskih stvari in del človek spozna, tem več je vreden, da nosi ime človeka.

Otrok je veriga ki veže preteklost in sedanjost ljudstva.

Napravite prostora otroku — temu nasledniku velikih del človečanstva.

Sodrug in sodružice! Vaš najprimernejši odgovor na sovražnike „DELA“ so prispevki za „Tiskovni sklad“.

Oni, ki so hoteli uničiti „DELO“, naj vedo, da Delavni narod, ki trpiš in se potiš pokazi, da lahko dvakrat zgradiš, kar ti besna tolpa brezdelnikov zruši.

Delavni narod, ki trpiš in se potiš pokazi, da lahko dvakrat zgradiš, kar ti besna tolpa brezdelnikov zruši.

Nacionalna - ili klasna borba?

Nacionalna ograničenost dovela je do kraha II. internacionala.

Nacionalna ograničenost je kolateralni socijalistički problem — ona je mekša izdaja klasne borbe i krvnik proletarske revolucije u Njemačkoj.

Problem nacionalizma je prema tome jedan od vitalnih pitanja, prema čemu revolucionarni proletarijat mora zauzeti definitivne stanovište, od čega, koje je zauzimala II. Internacionala, obzirom na to pitanje.

Revolucionarni proletarijat udružen u Komunističkim Strankama i III. Komunističkoj Internacionali mora se naučiti rukovati tim pitanjem i to tako, kako bi se u buduću spriječila konfuzija i izdaja klasne borbe, što je bila posljedica neodređenog stanovišta, prema čemu pitanju, II. Internacionala.

Naši protivnici — socijalistički i nacionalni šovinisti — mogu nam predložiti, da nijemo nacionalnost — nešto, što u stvari postoji, da nijemo mnoge probleme, koji nisu iz toga pitanja, kao napr.: nacionalnu politiku Irske i drugih manjih naroda Evrope, Azije i Afrike.

Ovde baš dolazimo do točke, sa koje nam je moguće odrediti stanovište komunističkog proletarijata, prema nacionalnom pitanju.

Bez onih elemenata, koji okrivljuju revolucionarni proletarijat III. Internacionala, da nijemo pitanje nacionalizma, jesu ti, koji gaze glavni princip narodnog integriteta — narodno samoopredjeljenje. Nacionalni šovinisti potlačenih — nacionalno — naroda, sa suznim očima govore o nacionalnom oslobođenju, no sutra bi bili spremni nacionalno potlačiti jedan drugi narod, ako bi za tajlov podvrat imali dovoljno snage. Socijalistički, koji poput papige stalno blebeču o nacionalnom oslobođenju, nacionalno potlačenih naroda, ne odziru dalje od sentimentalnih izjava obzirom na to pitanje. Još nekoliko riječi nije poduzeta s njihove strane, da stvarno pomognu nacionalnom oslobođenju potlačenih naroda. Naprotiv, socijalistički su uvijek zagovarali imperijalističko ropstvo kolonijalnih naroda. Socijalistički Benson, predsjednik kanj. Socijalističke Stranke u Americi 1914. god., zagovarao je kao točnu svoja programa staru kolonijalnu politiku Repub. Stranke, naime, da filipinsko otocište ostane pod kontrolom Sjedinjenih Država, pri čemu se je izrazio, »narod filipinskog otocišta nije još dostigao kulturnu, da sam sobom vlada.«

Tako vidimo, da oni, koji okrivljuju komunistički proletarijat sa negativne nacionalnog pitanja, sami gaze glavni princip tog pitanja.

Klasna je, mi na pitanje nacionalne slobode ne gledamo kroz naočale nacionalnog hipokritizma II. Internacionala, kao ni kroz naočale nekog, šovinističkog patriotizma.

Niš je horizont, obzirom na to pitanje, daleko širi nego što ga imaju hipokritski socijalisti i nacionalni šovinisti.

I nacionalno pitanje, za nas nije drugo, ko li klasno pitanje. Ni u riječovanju toga pitanja mi se nesmišljeno udajmo od revolucionarne klasne borbe. Nama je jerno, da nacionalna sloboda malih naroda — i kad je dobija — nije drugo, do li klasna, i da koje se opet skriva ekonomsko ropstvo imperijalističkog izrabljivačstva.

Nema valjda ni jednog, koji bi u novonastavim državama, što su pomislili iz rata gledao nekakve ekonomske neovisne države. Svakome je jasno, da su to tek vizari imperijalističkog savezničkog kapitala. Karakter tih nacionalno slobodnih država, razlikuje se od karaktera nacionalno potlačenih kolonijalnih naroda tek u toliko, u koliko prve izrabljuju zajednički kapital savezničkih vladara, zajedno sa domaćim kapitalom, u koliko takov potlačen, dok kolonijalne narode izrabljuju samo njihovi specifični gospodari. Prema tome, nacionalna sloboda malih naroda nije drugo do li produženje ekonomskog ropstva, svojim predjašnjim, li novim gospodarima.

Sloboda malih naroda može se zato ni zamisliti bez zajedničke borbe sa proletarijatom velikih kapitalističkih država. No, borba proletarijata u tima državama nije nacionalna, nego klasna borba; to je borba protiv kapitalizma — borba protiv ekonomskog ropstva.

Borba za nacionalnu slobodu potlačenih naroda ne može se voditi u granicama buržoaskog nacionalne ravnopravnosti, a da se u isto vrijeme takvom borbom ne pogodi samoj buržoaziji. Borba za oslobođenje nacionalno potlačenih naroda mora biti borba protiv kapitalizma.

U koliko komunistički proletarijat pomaže nacionalne pokrete potlačenih naroda on to mora da čini samo iz jedne pobude, i to, da te male narode sjedini u federativnu zajednicu sovjetske republike, u kojoj vlada potpuna nacionalna ravnopravnost i koja sačinjava jednu ekonomsku zajednicu.

Takova je to nacionalna politika komunističkog proletarijata. On zna, da si ti narodi ne mogu nacionalno osloboditi, prije nego se snuši kapitalizam. Ali što takovu zna, da ti mali narodi ne mogu opstojati kao samostalna ekonomska tijela i zato ih uvlači u zajedničku borbu za sovjetsku republiku, koja će potom sačinjavati jednu ekonomsku zajednicu slobodnih radnika svih naroda.

Učeno se od Rusije, kako se rukuje nacionalnim pitanjem.

Sovijska Rusija pomaže pokret nacionalnog oslobođenja Hindusa.

Kako to čini Rusija?

Da li ona jednostavno frazira o nacionalnoj slobodi prednje Indije?

O — ne! Ona aktivno pomaže taj pokret, i to čime, što ulazi u novi karakter kapitalizma, pozivajući Hinduse u borbu protiv njega; u borbu za radničku vlast protiv svjetskog kapitalizma.

Sovijska Rusija je primjerom pokazala kako se rukovodi nacionalnim pitanjem, i zato se može više moći prepoznati čimna, koji još uvijek plivaju u plitkim ili dubokim vodama nacionalnog šovinizma.

Imamo pred nama pitanje Julijske Benetije. Prije rata su te pokrajine pripadale Austriji, danas pripadaju Italiji. Gotovo isti gospodari, izrabljivali su proletarijat Julijske Benetije prije rata, koji ga izrabljuju i danas. U čemu je pitanje razlika tek u toliko, u koliko je prije rata bio austrijski financijski kapital glavni pojedinačni nadzornik izrabljivanja, a danas tu ulogu vrši talijanski financijski kapital.

Trgovci su se radnici koristili tom »promjenom«?

Tako, koliko i miševi, kad im se u komaru pusti opel, umjesto bijelog miške.

U koliko talijanske oblasti u okupiranim pokrajinama s pogodaju talijanskom nacionalizmu svakom radniku bi već moralo biti jasno, da od toga nemaju nikakve koristi talijanski radnici. Talijanske vlasti čine to tek zato, kako bi okupirane pokrajine osigurale izrabljivanju talijanskog kapitala, koji je jednaki protivnik talijanskih, kao i slovenskih i hrvatskih radnika, ne samo u okupiranim pokrajinama, nego i u Italiji.

Što ostaje slovenskim i hrvatskim radnicima, koji su u ovome slučaju »nacionalno podčinjeni«?

Zar da sad vode borbu za nacionalno oslobođenje ili priključenje Jugoslaviji, u kojoj ni svi Jugoslaveni nisu ravnopravni. Političke slobodine, naprimjer, u Hrvatskoj daleko su niže od onih u Srbiji. Srbija to čini sa istim razloga, sa kojih talijanska vlada čini isto u Julijskoj Benetiji — da okupirane (bilo je nego oslobođene) pokrajine osigura izrabljivanju svojih kapitalističkih interesa.

Ili pak da se bore za neku nacionalnu samostalnost Julijske Benetije, koja sama nije u stanju održati ekonomske neovisnosti.

Dakle vidi se, kad ovako počnemo razpravljati to pitanje nacionalnog oslobođenja, da za slovenske i hrvatske radnike Julijske Benetije ostaje samo jedan valjan izlaz, a to je, da se pridruže revolucionarnoj borbi, koju već vode talijanski radnici, za uništenje talijanskog kapitalizma, osnivajući Italijansku Sovjetsku Republiku, koja će biti jedan bedem više u borbi protiv svjetskog kapitalizma.

To je jedini pravi i revolucionarni način, po kojem radnici ovih pokrajina mogu da vode uspješnu borbu za svoje oslobođenje, unaprijed se osiguravajući, da onda neće okrenuti sa puta revolucionarne klasne borbe.

Istotako stoji i sa pitanjem hrvatske nacionalnosti.

Zar je moguće voditi borbu za neku hrvatsku neovisnost? Pa kad bi i bilo moguće, zar bi to bila neovisnost hrvatskih radnika i seljaka od hrvatskih i drugih kapitalista?

Ni pod koju cijenu ne! To bi bila opet neovisnost jedne klase, da slobodno i bez razuma izrabljuju drugu klasu — radničku klasu — kao što je slučaj u svima buržoaskim, nacionalno »slobodnim« državama.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

Takova je komunistička nacionalna borba — to je borba, da se međunarodnim silama proletarijata snuši svjetski kapitalizam, da se snuše već postojeće granice, a ne da se grade nove, kako to hoće razni izdajski socijalisti i šovinistički nacionalisti.

Borba hrvatskih radnika mora biti zajednička borba svih jugoslavenskih radnika protiv svoga i zajedničkog ostalih radnika, protiv svjetskog kapitalizma.

DELOVANJE RUSKIH KONTRAREVOLUCIONARJEV

Pariski časopis »Temps« poručio sledeće: »Na nekim sastanku so sklenili bankirji i industrijalci carske Rusije, da bodo začeli svoje delovanje proti Sovjetski Rusiji sporazumno z Vranglom.«

Ako pomislimo, kako zaničljivo so ravnali Poljaci za časa zasedbe Kijeva s svojo belo gardo, le radi tega ker so jo tvorili Rusi, in kako prevzetno so se obnašali francoski oficirji, ki so pomagali Denikinu, napram svojim ruskim zaveznikom, potem mora biti vsakemu jasno, da je naša buržoazija pripravljena trpeti strani britanskih in francoskih buržujev vsako nacionalno poniževanje, ako le dobi nazaj svoje profite in zlomi močni odpor ruskega delavskega razreda. In radi tega caplja ruska buržoazija za francosko vlado, ki namerava izsiliti od Rusije ogromne vsote vojnih dolgov.

Toda, gospodje, medved ni še mrtev! In ako se združijo proti tej pečici bankirjev in sleparjev vsi pošteni ruski delavci, ne bo mogla nobena buržoazija zopetaviti se volji naroda.

POMEN ČRNOMORSKE POKRAJINE.

V listu »Izvestja« piše Matvejev o pomenu črnomoške pokrajine sledeče: Ozemlje severnega Kavkaza ob Črnem morju je jako bogato na prirodnih zakladih. Pred dvajsetimi leti so bila dovršena raziskovanja, ki so dognala tukaj ogromna prirodna bogastva, ki so v stanu preskrbovati industrijo z mnogostevilnimi surovinami. Ravnotako ogromni so zakladi rudninskih vrelcev, k prekašajo najboljše vrelce evropskega zapada. Tu se nahajajo na primer sledeča zavrtilišča: Soči, Sagri in Mazesta. Ta pokrajina je v splošnem najbolj pripravna za bolnike, kajti tu so dani vsi pogoji gozd, morsko obrežje, rudninski vrelci, žveplene toplice, sanatoriji in vil je tu toliko, da nudijo lahko vsem bolnikom pribežališče.

FRANCOSKA VOJNA POLITIKA.

Francija je predlagala vojaško intervencijo, ki je naperjena proti Ukrajini. Napad na Petrograd se je izjalovil in sedaj smarajo Francozi priložnost za neugodno, da bi ponovili enako podjetje proti Petrogradu, kajti niti Finaka in Estonaka, niti Livinska ne gredo več antanti na limanice. Tudi poljski pohod proti Moskvi se je ponesrečil, kajti bela Poljska ni imela zadostnih moči, da bi uredila ta načrt. Kljub bojevitim pozam Pilsudskega si želijo mnogi vplivni krogi Poljske mir. Le kontrarevolucionarci pod vodstvom Vrangla se ne morejo sporazumeti s Sovjetsko Rusijo. In sedaj je stavila francoska vlada in njena buržoazija vse svoje upanje na Vrangla. Ker upajo Francozi da najdejo v Ukrajini mnogo sovjetom sovražnih elementov, skušajo pridobiti za svoje reakcijske namene številne ukrajinske bande. General Vrangl je celo poskušal sestaviti neko »ukrajinsko vlado«. Francoski imperijalisti igrajo nevarno igro s pošiljanjem svoje mornarice v Črno morje.

Sovijska Rusija se potemtakem dobro zaveda svoje naloge in je pripravljena dati francoskim oderuhom potreben in poducljiv odgovor.

KULTURNA DRUŠTVA.

V Moskvi se je vršila 5. t. m. druga vsoruska konferenca proletarskih kulturnih društev. Konferenca se je udeležilo nad 1000 delegatov, ki zastopajo pol milijona društvom pripadajočih delavcev in 360 sekcij. Prvim predsednikom je bil izvoljen Lebedev in drugim Polanski; za internacionalni biro proletarske kulture je bil prisoten John Reed.

IZVOZNA TRGOVINA.

»Krasnaja Gazeta« poroča, da so boljševiki sklenili pogodbo za izvoz stavbiškega materiala v Švedijo in Anglijo. — S tem bo pridobila sovjetska vlada 8 milijonov funtov šterlingov. Samo angleška vlada je kupila od sovjeto 1 milijon hlodov za železnice.

MOBILIZACIJA V SOVJETSKI RUSIJ.

Kozaki okraja Mešikovskaja so se podali brez izjeme z rdečo armado n ajužno fronto, da se borijo proti generalu Vranglu.

ANGLEŠKI KOMUNIST V ANGLIJ.

Dne 7. t. m. je dospel v Moskvo William Paul, član komunistične stranke v Veliki Britaniji.

Raznoterosti

All se kdaj spremeni način rojstva? Angleški dramatik George Bernard Shaw je napisal zanimiv članek, v katerem pravi, da je moderna žena, katera rebelira proti materinstvu, morda pijonirka nove dobe v razvoju človeka, ko se bodo ljudje rodili brez sedanega procesa spočetja, nosečnosti in poroda iz telesa matere. Shaw sicer ve, da je opozicija nekaterih feministk proti materinstvu absurdnost, kajti to pomeni konec človeškega rodu, ali njegovo mnenje je, da se v tej opoziciji pojavljajo prvi simptomi evolucijskih sil, ki streme za tem, da narava osvobodi ženo mučnega procesa reprodukcije in omogoči zarod izven nje. Človek nikakor ni popolno bitje in je še vedno podvržen fazam evolucije, ki pa seveda deluje počasi in spremembe se poznajo še le po dolgih dobah. — Shawova doba reprodukcije je torej še zelo, zelo daleč pred nami.

Anatole France — ženin. Glasoviti francoski pisatelj Anatole France, ki je star 77 let, se v kratkem poroči z gđ. Emo La Prevoto.

Sililitični otroci — posledica vojne v Nemčiji. Iz Berlina javljajo, da Nemčija strašno plačuje za vojno. Dr. Loesner, specialist za ženske in otroške bolezni, je poročal na kongresu zdravnikov v Bad-Neuheimu, da vsak 25-ti otrok, ki se danes rodi v Nemčiji, je sililitičen — podedovana krvna bolezen od staršev. Loesner priporoča, da mora vlada uvesti prisilno Wassermannovo preizkušnjo krvi po vsej državi.

Izdaja za socialistično zvezo v Julijski Benetiji in odgovarja za uredništvo IVAN REGENT
Tiska tiskarna »Lavoratore« v Trstu.

Zalogu ur in zlatnine ter delavnica
ALOJZIJ POVH
odnol izvedenec
Trst, Piazza G. Garibaldi 3 (ex Barriera)

Društvena krčma
pri Sv. Križu pri Trstu
toči izborna belo in črno domače vino
in ima na razpolago vedno gorke in
mrzle jedi. Postrežba točna.

DELAJSKE ZADRUGE ZA TRST, ISTRO
IN FURLANJO

70 zadrugiških razprodajalnic — 33.000 članov
16 javnih razprodajalnic. — 7.500.000 L hran. vlog

Ne napravite nobenega
nakupa oblačil
če niste preje obiskali našega
**Skladišča
oblačil**
Trst, ul. Raffineria 3, I. n.
kjer je velika izbira
Manufaktur - Konfekcij
Obuval - Pokrival
Te dni se je postavila v razpro-
dajo velika partija oblek, ranglan
in paletot, izvrstnega dunajskega
izdelka, po zelo ugodnih cenah:
od 20 do 40% pod tržnimi ce-
nam.

TRST, dne 20. oktobra 1920.

VODSTVO.